

RUSZIN VILÁG

РУСИНСЬКИЙ СВІТ

VI. évfolyam 57. szám, augusztus 2008 рікник VI. число 57, август

Manajló András, az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat elnökének tisztelgő látogatása Nagyméltóságú és Főtisztelendő Kocsis Fülöpnél a Hajdúdorogi Görög Katolikus Egyházmegye püspökénél és Miskolci Apostoli Kormányzójánál

Tisztelgő látogatáson volt a hazai ruszin közösségek országos elnöke *Manajló András, Fülöp Püspök úrnál*. Erre a jelentős eseményre, 2008. augusztus 5.-én került sor a nyíregyházi püspöki palotában. A Püspök Úr és az Elnök Úr, már korábban is találkoztak, mégpedig, 2008. május 24.-én a Sárospatakon megrendezésre került Nemzeti Ruszin Napon, ahol, mint kinevezett püspök végezte az egyházi szlávnyelven a liturgiát. Most ismerősökként köszöntötték egymást. Az Elnök Úr megajándékozta a Püspök Urat az ORKŐ kiadványaival, különböző albumokkal és könyvekkel, melyeknek a kiadását az ORKŐ és más kisebbségi önkormányzatok támogat-
tak, valamint egy virágcsendélettel, melyet az Elnök Úr, mint festőművész készített. Kedélyes beszélgetés során a Püspök Úr mindenkit buzdított, arra, hogy a vasárnapi Szent Liturgia fontos és szerves része legyen

minden hívőnek, mert ez tart meg bennünket, magyar görög katolikusokat és ruszin gyökerekkel rendelkezőket egyaránt. A Szent Liturgia Jézus Krisztus jelenléte és az Egyház lélegzet vétele. Ezek nélkül nem lehet hiteles keresztény életet élni. A találkozó során szóba került a ruszin közösségek egyház-
községekhez való kapcsolódása, tartozása. Kiemelt hangsúlyt kapott a máriapócsi fatemplom építése. A Püspök Úr elvi és erkölcsi támogatásáról biztosította az Elnök Urat, s ő maga is fontosnak tartja annak megépítését a Nemzeti Kegyhelyen. A Püspök Úr, áldását adva, további eredményes munkát kívánva, s megköszönte az Elnök Úr figyelmességét, ajándékait, küldte üdvözlétét rajta keresztül is minden jóakarátú embernek.

Szónoczky János atya

Az alábbiakban közöljük Manajló András, az ORKŐ elnökének nyílt levelét a püspök úrhoz.

Tisztelt Püspök Úr!

Örömmel értesültünk arról, hogy XVI. Benedek pápa 2008. május 2.-án kinevezte Önt a Hajdúdorogi Egyházmegye püspökévé és a miskolci apostoli exarchátus ad nutum Sanctae Sedis apostoli kormányzójává. A június 30.-i püspökszentelésről, a szent liturgiáról kiadványainkban részletes tudósítást közöltünk, felejthetetlen élményben volt részünk. Új szolgálati területén a továbbiakban is kísérje Isten áldása és fénye!

Engedje meg püspök úr, hogy röviden bemutassam azt az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzatot, amelynek a választói többség akaratából az elnöke vagyok.

A magyarországi ruszinok filozófiája és értékrendje két pilléren nyugszik. Az egyik a tradicionális értékekhez való kötődés: kultúránk, vallásunk védelme, megőrzése, támogatása, a nemzeti identitásunk megőrzése. A másik pillér, illetve irányjelzőnk - az igazság képviselése, nemzetiségi érdekeink érvényesítése, múltunk, jelenünk feltárása, bemutatása, hogy a ruszin szó, valamint a görög

katolikus hitéletünk a jövő századokban is fennmaradjon. Nem szeretnénk, ha egy több, mint negyven éves hallgatásra és identitásunk megtagadására kényszerítő időszak után, nemzedékek, generációk láncolata tűnne el, amelyet oly nagy áldozattal és vértanúsággal vittek tovább őseink! Éppen ezért tartoznak alapértékeinkhez a görög katolikus egyházunk vértanú és sokat szenvedett papjaink emlékének megőrzése, példaképpé állítása. Tudjuk, hogy nem kis feladatot vállalunk ősi hagyományaink továbbvitelével, görög katolikus hitünkért, nemzetünkért, templomaink megőrzéséért, illetve újak felépítéséért. Nehéz út áll előttünk, akadályokkal telítve, hogy céljainkat megvalósíthassuk. Küzdeni fogunk értük, mert „megbízó levelünket” ők írták, a nagy áldozatokat és vértanúságot bizonyító őseink, szent halottaink! Jézus megmondta, hogy ahogy őt üldözték, úgy üldözni fogják az ő tanítványait is. Ezért mi is az akadályokat természetfölötti jelnek tekintjük. Megerősítés számunkra, mert bizonyítja, hogy eredményesen küzdünk hitünkért, identitásunkért, emlékeink megőrzéséért, kegyhely-templomaink felépítéséért.

Kérjük püspök urat, hogy áldásával és támogatásával adjon nekünk megerősítő reményt és felénk irányuló szeretete erőt és biztatást!

A püspök atyánk áldásával kérjük a Jóistent arra is, hogy egyházi szláv nyelven hallgathassuk a szentmisét (főként a ruszin közösségek helyszínein), hogy saját ősi nyelvünkön tudjunk imádkozni és énekelni!

A magyarországi ruszin közösség nevében szeretném megígérni, hogy bennünk mindig támogatókra és szolgálatának segítőire fog találni. A mi felelősségünk az, hogy „őrallók” legyünk, megvédjük hagyományainkat, hitünket, kultúránkat, identitásunkat, az igazsághoz és az emlékezéshez való jogunkat, felismerjük a történelmünkben rejlő tanulságokat. Szentté avatott, vértanú püspökeink életpéldája és közbenjárása segítse Püspök Atyánkat és minket is!

Dicsőség Jézus Krisztusnak!

Tisztelettel és nagyrabecsüléssel:

Manajló András

az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat elnöke

Budapest. 2008. augusztus 5.

Szent István király és az államalapítás ünnepe- augusztus 20. Bizánci kapcsolatok

Szent István király apja, Géza fejedelem, anyja pedig az erdélyi Gyula vezér Sarolt nevű keresztény lánya volt. Gyula vezér bizánci kapcsolatai dinasztikusak voltak. Saroltát is a bizánci papok keresztelték meg. Magyarországon a görög rítusú egyházi térítők már a IX. század derekán jelen voltak, ráadásul a honfoglalást megelőzően eleink a Bizánci Birodalom peremén vándoroltak mind nyugatabbra, találkoztak Metóddal is.

Első királyunk 970-körül született, ekkor a pogány Vajk nevet kapta, 972-es megkeresztelésekor azonban az első vértanú, István nevét adták neki. István 996-ban feleségül vette Henrik, bajor herceg vallásos lányát Gizellát, akivel sok hitértítő lovag érkezett Bajorországból. 997-ben, Géza fejedelem halála után Istvánt választották meg fejedelemnek. Uralkodása elején pogány rokona, Kopány vezér fegyveresen kelt fel ellene. A fiatal István, a krónika szerint, akkor vett fel először kardot. Összegyűjtötte seregét, Isten segítségét kérte, majd

győzelmet aratott a Veszprém melletti csatában.

Az ezredfordulón, kb. 1000 karácsonyán koronázták királlyá Esztergomban, II. Szilveszter pápa által küldött koronával, s ezzel megalakult a független Magyar Királyság.

Halálát közeledve érezvén, életművét, a keresztény Magyarországot 1038. augusztus 15.-én Szűz Mária pártfogásába ajánlotta. Székesfehérváron, az általa emelt bazilikában temették el. A sírjánál történt gyógyulások után, I Szent László király, Róma jóváhagyásával 1083. augusztus 20.-án a szentek sorába iktatta.

Párhuzamot vonva a jelennel: „970-éve hunyt el Szent István király, hazánk első keresztény uralkodója” – idézte fel Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek a budapesti bazilika előtti téren 2008. augusztus 20.-án 17-órakor, a nagy király neve napja alkalmából. A bíboros, aki a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke is, Juliusz Janusz, apostoli nuncius, valamint a püspöki kar megjelent

képviselői segédletével mutatta be az ünnepi szentmisét. Úgy méltatta a térítő magyar királyt, mint aki „nemcsak bevezette népét az európai nemzetek közösségébe, hanem hazájának valódi apostola is volt. Krisztus sziklájára kívánta építeni saját életét, s a rábízott nép sorsát.”

A bazilika előtti Szent István téren a népes hívőeregletben jelen voltak a különböző közjogi méltóságok, a társadalmi és politikai élet képviselői, testvéregyházi és nemzeti kisebbségi vezetők, a diplomáciai testület tagjai éppúgy, mint a népviseletbe öltözött zarándokok.

A szentmise homíliáját (a szentbeszédet) Majnek Antal, munkácsi megyéspüspök mondta. Majnek Antal mindenekelőtt „a világ megkeveredett értékrendjéről beszélt, arról, hogy hamis értékek, bálványok százait kínálják a médiumok.” Kijelentette, hogy nekünk a hívőknek át kell látnunk a mulandó, kétes értékű nagyságokon, szépségeken és észre kell

vennünk minden gazdaság forrásaként a teremtő Istent. A munkácsi püspök Szent István életpéldáját ajánlotta gyógyírként, hiszen „az Úristen általa csodát művelt, a megtérés útjára vezette a magyar népet, meggyökerez-tette és ezer éven át megtartotta a Kárpát-medencében.” Arra intette a hallgatóságot, hogy „amíg Szent István intelmei szerint igyekeztek élni a következő nemzedékek, emelkedett és erősödött ez az ország, de amikor elhagyták az igazságot, törvényességet, jogot és különösen a szegényekkel való szolidaritást, jöttek a bajok, a nyomorúságok”. Majnek Antal püspök úr radikális odaadást, teljes elköteleződést kért a hívektől az igazság és Isten mellett.

Nekünk pedig különösen jól esett, hogy szülőföldünkről, Kárpátaljáról jött ez a keresztényi üzenet.

Forrásanyag: Magyar Nemzet 2008. augusztus 21.

Szent István bizánci gyökerei és kapcsolatai

Párhuzamba állítva ezt a témát a jelennel, Semjén Zsolt, KDNP országgyűlési képviselő, teológus egyik interjújában megemlíti, hogy mint egyház-politikus a legnagyobb sikerének következőket tartja: „Az, hogy szerepem lehetett abban – eszközszerű szerep, mert az a Szentlélek műve volt –, hogy I. Bartholomaios, Konstantinápoly egyetemes patriarchája szentté avatta Szent István királyunkat. Ilyen – hogy egy egyházszakadás után nyugaton kanonizált szentet elismerjenek keleten, vagy egy keletit nyugaton – 1054, a nagy keleti egyházszakadás óta nem történt. Szent István bizánci kanonizációja óta van egy közös szentje keletnek és nyugatnak. 1000-évvvel ezelőtt

a mi keresztény őseink elszakították Krisztus varratlan köntösét és 2000-ben a Magyar Milleniumkor tettünk egy öltést, hogy összevarrjuk azt, ami akkor elszakadt... Életem legfontosabb pillanata az volt, amikor a katolikus és az ortodox egyház döntése szerint, I. Bartholomaios egyetemes patriarcha és Sodana bíboros, pápai legátus jelenlétében augusztus 20.-án, a Szent István bazilika előtt felolvastam – és ezzel kihirdettem Isten népének – Hierotheosz püspök és Szent István király kanonizációját, majd a bullákat és az ikonokat átadtam Esztergom Érsekének. Nem voltam hiába...”

Forrásanyag: Semjén Zsolt: Egyenes úton

Fedeles kapu megáldása Hejőkeresztúron. Hejőkeresztúr, 2008. augusztus 23.

Gondosan és nagy igyekezettel előkészített ünnepen vehettünk részt augusztus 23.- án, a Hejőkeresztúri Görög Katolikus Egyházközség és a Ruszin Kisebbségi Önkormányzat szervezésében. Az ünnep a hívők részéről nagyon várt püspöki áldással kezdődött. Ismét megtisztelte Öxelen-ciája Kocsis Fülöp püspök

atya közösségünket. Áldásával kezdődött a 250 éves görög katolikus templomban az ünnepi Szent Liturgia. Az ünnepre szóló meghívást 11 görög katolikus pap fogadta el. A Püspök Atyát, a Nagy Szent Bazil rendi János testvér kísérte, s a diakónusi szolgálatot a Szent Liturgiában ő végezte. Az ünnep hangulatát fokozta a Miskolc,

Búza téri egyházközség „Szitosz” kórusa, akik Regős Zsolt karnagy vezetésével a Szent Liturgiában egyházi szlávnyelven énekelték az egyes részeket. A napi evangélium felolvasása után Püspök Atyánk szólt hozzánk, alkalmazva a felolvasott evangéliumi szakasz, felhívta figyelmünket az idők jeleire. A legszembetűnőbb jel, hogy sok szívben kihűl a szeretet. Ezen a lelkiállapoton csak Krisztusban hívő ember tud változtatni. A változás be is következik, ami megvalósul abban, hogy a mai nap, a helyi meghatározás szerint fedeles kaput áldunk meg, aminek tetejét Jézus Krisztus legyőzhetetlen keresztje ékesíti, s az Ő képe tekint ránk.

A Szent Liturgia után, Kormos Illés parochus úr köszönte meg az ige-és az oltár szolgálatát a Püspök Atyának. A közös kivonulás után, Hortobágyi György helyi lakos, a kapu újra álmódója köszöntötte az ünnepre érkezőket. Beszédében, a konzervatív gondolkodású ember jelenlétének fontosságára utalt, aki, a múltat nem el akarja törölni, hanem a régi alapokra épít. Így történt ez most, Hejőkeresztúrbán. Az 1970-es években lebontott fedeles kapu alapjaira elkészült az új. Közös imádásunk és Püspök Atyánk áldó szavaira, a szentelt vízzel történő meghintéssel adta át rendeltetésének a jóakarát és az emlékezés csodálatos szép jelét.

Az ünnepi elbocsátót követve énekeltük a magyar és a pápai himnuszt, majd ruszin nyelven éltettük Püspök Atyánkat, az egyházközség parochusát és az ünneplő testvéreket.

Az ünneplő közösségben volt Manajló András, az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat elnöke,

Püspök Atyánk felszenteli a kaput

Lyavinyecz Mariann az FRKÖ elnöke és Sztrinszki Jolán közgyűlési tag. Az ünnepséget megtisztelte Hejőkeresztúr polgármester asszonya is.

Képviseltette magát a sárospataki, boldogkőváraljai, mucsonyi, sajópetri, ónodi, váci, Budapest több kerülete, és több más egyházközség és ruszin kisebbségi önkormányzat. A délutáni program derűs és hangulatos volt. Ennek a mucsonyi „Cservena rúzs”

Hortobágyi György

hagyományörző népdal kör adta meg a kellő alapot. Magyar és ruszin nyelvű énekeikkel jó hangulatot teremtettek. A finom ebéd után, felnőttek és gyermekek részére egyaránt hasznos programok voltak. A felnőttek, a kárpátaljai vendég, Bendász Dániel atya történelmi előadását hallgathatták. Hornyák Béla parochus úr előadásában a szlovákiai egyházmegye jelenlegi helyzetét vázolta fel. Hortobágyi György, a fedeles kapu állíttatója, a hejőkeresztúri történelemmel ismertette meg bennünket. A gyerekek részére sok bibliai kérdést tartalmazó teszt készült. Gyermekünk kiváló tudásukkal, hitoktatóink, papjaink és

a szüleik elkötelezettségéről tettek tanúságot Isten Igéje mellett. A hittanos csoportok közül a sajópetriek vitték el az első díjat. A jó hangulatnak az is alapja volt, hogy évente programjába veszi a helyi ruszin kisebbségi önkormányzat a hagyományörző napot. Mi pedig rendszeresen eleget teszünk szíves meghívásuknak. Így már nem vagyunk ismeretlenek. Közös ismertető jelünk, hogy ruszin gyökerekkel rendelkezünk és egy ugyanazon görög katolikus hitet valljuk. Köszönjük a hejőkeresztúri görög katolikus egyházközség parochusának, híveinek, a ruszin kisebbségi önkormányzat képviselőtestületének az igényesen előkészített és megrendezett ünnepet.

Isten tartsa meg Fülöp püspök Atyánkat, egyházközségeinket és önkormányzatainkat számos boldog éven át!

Szónoczky János atya

Színes beszámoló a Ruszin Kisebbségi Napról Mogyoróskán

Megköszönjük, hogy a MNEK Közalapítvány támogatásával kisebbségi napot tudtunk tartani Mogyoróskán. Rendezvényünket 2008.08.09-én tartottuk a község háza nagytermében. Sikerült már a rendezvény előtt egy színpadot kérni, mivel azonban esett az eső, ezért választottuk a hivatal nagytermét.

Mivel minden élet, közösség Istentől való, ezért a templomban kezdtük vacsernye végzésével. Ezen esti szertartásunkban énekeljük "Enyhe Világossága" kezdetű énekünket és ezt választottuk programunk címének. Községünk lakossága nagyrészt idős, de az ő életükbe is lehet fényt, derűt és örömet hozni.

A vacsernyében Bojtor István fonyi ref. lelkész tartott elmélkedést hitünkéről és hazánkról. A vacsernye végeztével átvonultunk a főtérre II.

Rákóczi Ferenc mellszobrához, ahol a ruszin kisebbség nevében Manajló András országos elnök helyezett el koszorút. Koszorút helyezett a Rákóczi szövetség nevében Malakuczi Csaba, valamint más civil szervezet is. Külön örömről szolgált Ringer István tárogató művész előadása, aki a régi hangszeren kuruc nótákat adott elő.

Ezután vonultunk be a község nagytermébe. A megjelentek szívélyes köszöntése után a Komlóskai Pávákör előadásában ruszin és magyar népekeket hallottunk. Vendégünk volt Budapestről Szilcer Olga és társai, akik előadásában kárpátaljai ruszin népdalokat hallgattunk harmonika kíséretében. Örömről szolgált, hogy Hejcérről eljött a "Búzavirág népdalkör"

és a környéken élők népzenei hagyományaiból énekeltek. A gibárti tinilányok modern táncsal lepletek meg a közönséget.

Nagy elismerésre tettek szert Miskolcra a színházi társulat operett énekesei. Többen táncra perdültek még az idősök közül is. Az est fénypontja volt a gyermekek nagy öröme Hegyaljai Sándor bűvész mutatványai, -aki édesanyja révén mogyoróskai származású.

Minden jelenlévőt szendvicssel és üdítő itallal kínáltunk, ami tőlünk szerényen telt. Szeretnék ezúton is köszönetet mondani az asszonyoknak, akik segédkeztek, minden szervezőnek és előadónak, hogy egy szép nappal lettünk gazdagabbak. Megköszönjük Manajló András elnök úrnak, hogy eljött a mi kis hegyvidéki

községünkbe és velünk együtt ünnepelet.

Mi is célunk? A múltat életté változtatni, étellel megtölteni.

Az elmúlt évben régi értékeinket restauráltattuk, valamint a temető áramellátását oldottuk meg, tiszteletünk az ott nyugvóknak. Vagyis első mindig a munka, a dolog és csak utána jöhet a pihenés, a kikapcsolódás. Így volt ez már őseink életében is, akik hosszú, fáradságos évek munkájával tudták felnevelni családjaikat, gondoskodtak az Isten házáról és igyekeztek szeretetben élni egymással.

Munkácsi János atya

Petky Árpád emlékére

Ez év július 30-án a dunajvárosi temetőben a gyászoló család, rokonok, számos kolléga, tanítvány és barát kísérté utolsó útjára a hosszan tartó súlyos betegségben elhunyt Petky Árpád hegedűművészt, a dunajvárosi Sándor Frigyes Zeneiskola tanárát. A zeneiskola tantestületének nevében Balogh Zoltán András igazgató megrendült hangon méltatta az elhunyt érdemeit, emberi tartását, tehetségét, a város közössége nevében Horváth Klára búcsúztatta az elismert művészt és kiváló tanárt.

Sokunk emlékezetében felötlött Petky Árpád

hegedűművész és Bacsinszky Anna zongoraművész első közös hangversenye az ungvári Filharmónia termében. Elült a tapsvihar, a színpadon Árpád kézcsók kíséretében átnyújtotta Annának a rózsacsokrot. Így kezdődött a szereteten, tisztességen, hűségen, a családi hagyományok megőrzésén alapuló közös életük.

Árpád szerető társ, gondoskodó apa és csodálatos nagyapa volt. Barátai és kollégái emlékezni fognak kedves, lendületes természetére és humorára, a hivatásában gyakorolt tudását és tájékozottságát, mindig tisztelettudó és finom modorára.

Petky Árpád 1938-ban született Munkácson. Hatévesen kezdte el a hegedű tanulmányokat, középiskoláit is az Ungvári Zeneművészeti Szakiskolában végezte. Ide tért vissza tanárként, s hegedűt és kamarazenét tanított huszonnyolc évig, miután elvégezte a Lembergi Liszenko Konzervatóriumot. Alapítója az iskola tanári vonósnégyesének és szimfonikus zenekarának, szólistaként húsz éven át koncertezett Kelet-Európában és a Szovjetunióban. A Kárpáti Igaz Szó megyei lapban publikált zeneíróként. 1989-ben telepedett le családjával Dunaújvárosban. A Sándor Frigyes Zeneiskolában folytatta zenepedagógiai, hegedűművészi és kamarazenészi tevékenységét. Alapító tagja az 1992 óta működő Dunaújvárosi Zenei Egyesület kamarazenekarának, a Petky Triónak és a

Petky Árpád hegedűművész

Sándor Frigyes Zeneiskola tanáraiból verbuválódott Concentus vonósnégyesnek. Rendszeresen koncertezett szólistaként és kamarazenészként Dunaújvárosban és országszerte. Fotóival több kiállításon részt vett. Tavasszal vehette át az Oktatási Miniszter Elismerő Oklevelét, a közelmúltban kitüntették a „Dunaújváros Érdemes Pedagógusa” díjjal.

Már súlyos betegen, legyőzve a fájdalmat Árpád eljátszotta kis unokája keresztelőjén az „Ave Maria” hallhatatlan dallamát. Átszelleműlten és szomorúan szolt a hegedű a művész keze alatt, aztán egyre halkabban és halkabban szolt, végül örökre elhallgatott. Véget ért a földi élet és elkezdődött a lélek örökkévalósága...

Boldog nyugalmat, örök emléket!

Az ORKÖ által kiírt 2008. évi pályázatok nyertesei

Sajólád	61 837	Anyanyelvű és hitéleti hagyományőrző program.
Hejőkeresztúr	80 000	Ruszin Nemzetiségi Görög Katolikus Ifjúsági Találkozó.
Kisvárd	25 200	Emlékezés Bendász István görög katolikus kanonok születésének 105. évfordulójára.
Ónod	68 750	Sajómenti Ruszin Önkormányzatok kulturális estje.
Boldogkőváralja	90 000	A ruszin” Hagyományokat jobban megismerve –egymást erősítve!” program.
Mogyoróska	100 000	„Őseink útján” zarándoklat Máriapócsra
Sárospatak	50 000	Rákóczi ünnepség
Esztergom	60 000	Nemzetiségi kulturális fesztivál
Mikóháza	170 600	Közös Ruszin Regionális Hagyományőrző Nyelvi Tábor.
Sajópetri	79 500	Kelet-Szlovákia körút. Élő hittel őseink földjén.
Terézváros	80 000	A Terézvárosi Gyermekklub évzáró ünnepe.
Csepel XXI ker.	80 000	Utazás Eperjesre ”Duchnovics Alexander nyomában”.
Nyergesújfalu	40 000	Ruszin Nemzeti nappal egybekötött gyereknap rendezvény.
Gödöllő	90 000	Görög Katolikus Húsvét
Újbuda XI ker.	84 000	A XX.-XXI. Sz. Ruszin költészet analógiája.
Tiszaújváros	106 000	„Ruszin Nap” hagyományőrző program
Sárospatak	80 000	Európai Kisebbségi Konferencia
Ferencváros IX ker.	80 000	Ruszin hagyományos vigaszságok.
Ruszin Kult. Egyesület	120 000	Keddy CD megjelentetése és Krincai fellépés
Összesen:	1 545 887	

Az ORKÖ a kiírt ösztöndíj támogatási rendszer alapján havi 5000 Ft ösztöndíj-támogatásban részesíti a 2007/2008 tanév második félévében **Bodolóczky Eszter Terézt, Csicsvári Milánt, Bara Andreát, Andrejcsák Róbertet, Szónoczky Mihályt, Popovics Szilárdot.**

Dicsőséges őseink, példaképeink Duliskovics Eumén (1889-1958)

Istenszülő Szűz Mária elhunyt és mennybevitelének tiszteletére szentelt munkácsi templom parochusa volt. 1889. április 28.-án született Bányafalun (Szuszkove). Duliskovics Elek görög katolikus pap és Takács Emilia családjában. A gimnáziumot és a teológiát Ungváron végezte el. 1912. december 22.-én, Papp Antal munkácsi püspök szentelte pappá. 1913-tól 1921-ig Maszárfalván (Nehrove), 1921-től 1935-ig Galamboson (Holubine), 1935-től 1939-ig Szolyván, 1939-től 1949-ig Munkácson volt pap. Kitüntetései: 1932-től tiszteletbeli esperes, 1933 és 1939 közt szolyvai kerületi esperes, 1939 és 1949 közt beregi főesperes.

A szovjet hatóságok, miután 1949-ben döntő lépésre szánták el magukat a görög katolikus egyházzal szemben, január 26.-án Duliskovics atyát beidézték a munkácsi városi tanácsra, ahol az intézmény Grigorjev nevű elnöke felajánlotta neki, hogy térjen át az orosz pravoszláv egyházba, és írja alá a városi tanács által elkészített rendeletet, amely szerint a görög katolikus templomot átadják a pravoszláv egyháznak. Duliskovics atya tiltakozott a rendelet ellen, nem volt hajlandó azt aláírni és a templom átadásában részt venni. Engedetlensége miatt a szovjet hatóságok még aznap letartóztatták és a Szovjetunió Állambiztonsági Minisztériumának különbizottsága 1949. május 18.-án

25-évi javító munkatáborra, 5-évi polgári jogfosztásra és vagyonelkobzásra ítélte. Javasban (Mordvin ASzSzk) dolgoztatták. 1955-ben hazatért, de az ott szerzett betegségek következtében 1958. augusztus 22.-én, Munkácson meghalt. 1989-ben az Állambiztonsági Bizottság kárpátaljai főhivatala, valamint a területi ügyészség rehabilitálta. Felesége Szabó Margit, Dániel pap és Gorzó Mária leánya, 1893. február 15.-én született Miszticén. 1970-ben halt meg Munkácson.

Elöl állnak papi öltözékben balról jobbra:

Bendász Mihály, Duliskovics Eumén, Romzsa Tódor püspök, Suba Mihály.

Duliskovics Viktor (1917. október 19. - 1954. június 26.)

Szent Miklós tiszteletére szentelt turjaremetei templom parochusa volt. 1917. október 19.-én született Maszárfalván (Nehrove), Duliskovics Eumén görög katolikus pap és Szabó Margit fiaként. Munkácson érettségizett, a teológiát Ungváron végezte el. 1941. július 12.-én Sztojka Sándor munkácsi püspök szentelte pappá. 1941-től 1946-ig Kenézipatakon (Csornij Potyik), 1946-tól 1949-ig Turjaremetén volt pap. Az aposztázia elutasítása miatt a szovjet hatóságok letartóztatták és 1949-ben 25-évi kényszermunkára, 5-évi polgári jogfosztásra és vagyonelkobzásra ítélték. A Dzssegzagan-i lágerekben építkezéseken és rézbányákban dolgoztatták. Ezek egyikében 1954. májusában, életkörülményeik javítása érdekében a

politikai foglyok fellázdak, megtagadták a munkát. 40-napi hősies ellenállás után, 1954. június 26.-án a lágert a szovjet hadsereg felgyújtotta és tankokkal lerohanta. A felkelést eltaposták a harckocsik hernyótalpai. A mintegy 500 halott közt volt Duliskovics Viktor is, haslövést kapott. Erről a lázadásról mindmáig legendák keringenek. A Gulág rendszerében ez volt az első nagyméretű felkelés: 5200 fogoly lázadt fel.

Duliskovics Viktor felesége Németh Mária, János pap és Bereznai Mária leánya 1920. szeptember 20.-án született Felsőkalocsán és 1982. október i-én halt meg Ungváron.

Mélységből a magasba Bizonyágtétel az elmúlt időkről Főtiszteletű Gulácsy Lajos református püspök úr visszaemlékezései

Azt mondják, a sors kiszámíthatatlan, de azt is, hogy sorsunk meg van írva. Mindenesetre a püspök úrnak és a görög katolikus papok életét jó ötven évvel ezelőtt a Gulág, a szovjet rabság kötötte össze.

Kevés olyan könyvet olvas az ember, amely

nemcsak történelmi hiteleségében, hanem személyes átélésében is meggyőző, rendkívüli sorsokat, élethelyzeteket dokumentál. Gulácsy Lajos püspök úr élettörténete és közbevetett tanításai annyira magukkal ragadják az olvasót, hogy szeretnénk még többet megtudni róla és könyvének szereplőivel.

Emlékirata számunkra különleges értékkel bír, hiszen Kárpátalja egyháztörténetét is tárgyalja és görög katolikus vértanú papjaink sorsában is osztozott.

A Ruszin Világ magyar mellékletének mostani számában főtiszteletű Gulácsy Lajos emlékiratából azt a részt választottuk közlésre, amelyben a lágerlázadásról szól. Duliskovics Viktorral együtt végezték rabszolgamunkájukat. Keveset tudunk nagyrabecsült Viktor atya utolsó éveiről, óráiról. Rátaláltunk egy hiteles emlékezőre, jóbaráttra, köszönet érte!

Aláger mindennapi élete

A barakkok, ahol laktunk, mindig zsúfoltak voltak: ágy- ágy mellett. De a zsúfoltságnál is rosszabb volt a sok poloska és tetű. Ez leírva is undorító, de elviselni mennyivel nehezebb! Éhség, szomjúság, a szél mindig fúj. Amikor a hideg már a negyven fokot is meghaladta, nem vittek dolgozni. De nem azért, mert sajnáltak bennünket, hanem azért, mert ilyenkor a fegyver már nem működik biztosan, tehát, ha valaki szökni próbál, nem tudják lelőni. Egy lágerben több ezren voltunk. Az étkeztetés sötétben kezdődött, hogy mire megvilágosodik, már dolgozni mehessünk. Az étkezde falán nagy táblára fel volt írva, milyen ennivaló jár a rabnak. Persze annak tizedrészét sem kaptuk meg. Papíron minden megvolt, valójában egy kanál vízben egy pici káposzta úszkált zsír nélkül, a kása evőkanálnyi, odahaza egy macska is többet kapott. A

kenyér volt az erőt adó, fél kiló egy napra, s bár fekete volt és vizes, de kenyér. Éhen nem lehetett halni. Ha valaki ezt nem ette meg, hanem elcserélte dohányért vagy kábítószerért, az előbb-utóbb odaveszett. Emberi élet volt ez állati sorban, vagy még lejjebb. Sokszor gondoltam rá, hogy odahaza a disznónak milyen finom, tartalmas moslékot adtunk, krumplipürét darával. Emberek voltunk a disznók vályújánál, de abból sem kaptunk eleget. Enni nem adtak, de munkára könyörtelenül kihajtottak. Egyik alkalommal az étkezde, oda, ahol kiadták az ennivalót, egy hatalmas festményt akasztottak ki, mely gazdagon megterített asztalt ábrázolt. Ezt azért tették, hogy ezzel is gyötörjék a rabokat: "Látjátok, hogy mit lehetne enni, de ti éhen haltok!"- sugallta a kép. A rabok között emiatt borzalmas lázongás tört ki, úgyhogy a képet gyorsan eltávolították. Amúgy igyekeztek a gyötres minden fajtáját kieszelni. Egyik alkalommal az építkezésen nem volt anyag, de hogy a rabok ne pihenjenek, hatalmas gödröt ásattak velük és másnap behányatták, nehogy egy kicsit leüljenek. Nem akarták, hogy erőre kapjunk, nehogy fellázadjunk. Ettől féltek leginkább. Ez így ment Sztálin haláláig. Attól kezdve lassan javult a rabok helyzete, több és tartalmasabb ennivalót kaptunk, de amitől féltek, az bekövetkezett. A rabok sorban fellázadtak. Ez a lázadási folyamat végigment az egész országban. Ahol én voltam, Dzsezkazgánban (Karagandától még 600km-re), ott is kétszer volt rablázadás.

(Folytatjuk)

Doszkocs Zsuzsa festőművész kiállításának megnyitójára 2008.08.31-én 17.00 kezdettel az Anonymus Galériában Szentendrére került sor. A kiállítást megnyitotta Kun Csaba, Szentendre város alpolgármestere. A művésznő pályafutását bemutatta: Dr. Pintérné, dr. Gönczi Ágnes a Szent János Kórház főigazgatója. Bevezetőt mondott: Kocsi László kiállítás-szervező.

Közreműködött: Semes-Bogya Eszter és Waszily Judit.

Szentendre

Doszkocs Zsuzsa verse

*Óh, Te gyönyörű, ódon kis város Szentendre.
A Dunakanyar láncának legszebb gyöngyszeme.
Boldoggá tesz, hogy ide köt minden érzelmem.
Büszkévé, hogy itt fejlődhetett az értelmem.*

*Szín pompás falaid közt vidáman tanultam.
A nehéz leckét is sokszor fejből fújtam.
Nem csak a tudás kulcsát adtad a kezembe.
A szereteted mélyen bevészted szívembe.*

*A művészet csodálatát belém neveltél,
Mert több nemzet stílusát jól összekeverted.
Ez adja szépséged, s az önzetlen képességed,
Hogy nálad otthonra lelhet minden kisebbség.*

*A város jó hozzám is, nem hagynám el soha,
Mert ő sem volt velem gonosz vagy mostoha.*

**Kiadja az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat.
Felelős kiadó: Manajló András (ORKÖ elnöke)**

A szerkesztőbizottság:
Kisfalviné Ortutay Mária - szerkesztő;
Ádám Éva - szedő, szerkesztőségi titkár;

Nyomdai munkálatok: Atlantis Reklám- és Nyomdaipari Kft.

A szerkesztőség címe:
1147 Budapest, Gyarmat u. 85/b.
Tel./Fax: (06-1) 220-8005
E-mail: ruszinok@freemail.hu
http://www.ruszinvilag.hu